അനുബന്ധം-1

1. <u>ചോദ്യം 302 -ന്റെ ഉത്തരം</u>

മാലിന്യ സംസ്കരണത്തെ വിഭവ പരിപാലനം എന്ന ആശയത്തിലധിഷ്ഠിതമായുള്ള വിഭവ വീണ്ടെടുപ്പ് (റിസോഴ്സ് റിക്കവറി) നയമാണ് സംസ്ഥാനത്ത് നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ഇതിനായി ജൈവ അജൈവ പാഴ് വസ്തുക്കൾ കുടികലർന്ന് മാലിന്യങ്ങളായി മാറുന്ന സാഹചര്യം ഒഴിവാക്കി ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ അവയുടെ തരംതിരിവ് ഉറപ്പാക്കുകയും ജൈവ പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെയുള്ള സംസ്കരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനായി കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, ബയോമെഥനേഷൻ സാങ്കേതിക വിദ്യകളാണ് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നത്. ഇതുവഴി ഓരോ വീട്ടുകളിലേയും അടുക്കള തോട്ടങ്ങളിലേയ്ക്കും മറ്റുമുള്ള കമ്പോസ്റ്റ് ഉല്പാദനവും സാധ്യമാകുന്നു. ബയോമെഥനേഷൻ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വികേന്ദ്രീകൃതമായി ഊർജ്ജോത്പാദനവും സാധ്യമാകുന്നു എന്ന സവിശേഷതയുമുണ്ട്. ഇതിനായി 90% വരെ സബ്സിഡിയോടെ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് ബയോ മെഥനേഷൻ സംവിധാനങ്ങൾ വീടുകൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ശുചിത്വമിഷൻ വഴി തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ

തയ്യാറാക്കുന്ന പദ്ധതികളിലൂടെ ആവശ്യക്കാർക്ക് ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ കേന്ദ്രങ്ങളും (എം.സി.എഫ്.) വിഭവ വീണ്ടെടുപ്പ് കേന്ദ്രങ്ങളും സ്ഥാപിച്ച് ഹരിതകർമ്മസേന മുഖേന അജൈവ പാഴ് വസ്തുക്കൾ ശേഖരിക്കുന്നു. ഇവ പിന്നീട് ഇനം അനുസരിച്ച് തരംതിരിച്ച് പുനഃചംക്രമണത്തിനും പുനരുപയോഗത്തിനുമുള്ള അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളാക്കി മാറ്റുന്നതിനുള്ള ബയിലിംഗ്/ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് ചെയ്ത് ആവശ്യക്കാർക്ക് കൈമാറുന്നു.

ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മൂല്യവർധന പ്രക്രിയ ഫലപ്രദമാക്കുന്നതിന് താഴെപ്പറയുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്ത് നടപ്പാക്കുന്നു.

(1) മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ ഫെസിലിറ്റിയിൽ ഹരിതകർമ്മ സേന സംഭരിക്കുന്ന അജൈവ പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ ഇനം തിരിച്ചുള്ള തരംതിരിക്കൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഹരിതകർമ്മ സേന അംഗങ്ങൾക്ക് പരിശീലനം നൽകുകയും മൂല്യമുള്ള വസ്തുക്കൾ വില നൽകി ഏറ്റെടുക്കുന്നു. ഓരോ 3 മാസം കൂടുന്തോറും വില മാർക്കറ്റ് നിരക്ക് പ്രകാരം പുനർനിശ്ചയിക്കുന്നു. 2021 ജനുവരി മുതൽ സെപ്റ്റംബർ 30 വരെ 1622.96 മെട്രിക് ടൺ പ്ലാസ്റ്റിക് പാഴ്വസ്തുക്കൾ ഏറ്റെടുക്കുകയും 1,09,15,414.10 രൂപ

വിലയായി നൽകുകയും ഉണ്ടായി.

2. പാഴ്വസ്തു കലണ്ടർ നടപ്പിലാക്കി. സർവ്വ സാധാരണമായി ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന പാഴ്വസ്തുക്കൾ എല്ലാ മാസവും ശേഖരിക്കുന്നതോടൊപ്പം ചെരിപ്പ്, ബാഗ്, ചില്ല് മാലിന്യം, ഗ്ലാസ് കുപ്പികൾ, തുണി, പഴയ വസ്ത്രങ്ങൾ, മെഡിസിനൽ സ്ട്രിപ്പുകൾ, സിറിഞ്ച്, സൂചി, ആപൽക്കരമായ ഇലക്ട്രോണിക് പാഴ്വസ്തുക്കൾ (ട്യൂബ് ലൈറ്റ്, സി.എഫ്.എൽ ബൽബ് തുടങ്ങിയവ) നിശ്ചിതമാസങ്ങളിൽ ശേഖരിക്കുന്നതിനും ജില്ലാ ബ്ലോക്ക് അടിസ്ഥാനത്തിൽ നീക്കം ചെയ്യുന്നതിനും പാഴ്വസ്തു കലണ്ടറിലൂടെ സാധിക്കുന്നു. 2021 ആഗസ്റ്റ് മാസം സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി 224.54 (40,790 ബിയർ ബോട്ടിലുകൾ പുറമെ) മെട്രിക് ടൺ ചില്ലു മാലിന്യവും സെപ്റ്റംബറിൽ 14.81 തുണി മാലിന്യവും ശേഖരിച്ച് നീക്കം ചെയ്യുകയുമുണ്ടായി.

(3) പുനഃചംക്രമണ ഏജൻസികളെ എംപാനൽ ചെയ്യൽ:- പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമായ മൂല്യവർദ്ധിത പാഴ്വസ്തുക്കൾ പുനഃചംക്രമണത്തിലൂടെ അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മൂല്യം വീണ്ടെടുക്കുന്നതിനും പുനർ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള അസംസ്കൃത വസ്തുവാക്കി മാറ്റുന്നതിനുമായി പുനഃചംക്രമണ ഏജൻസികളെ

കണ്ടെത്തി എംപാനൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ 21 ഏജൻസികൾ കമ്പനിയുമായി സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

(4) പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ:- അജൈവ പാഴ്വസ്തുക്കളിൽ ഏറ്റവും കൂടുതലായി കണ്ടുവരുന്നത് പ്ലാസ്റ്റിക് പാഴ്വസ്തുക്കളാണ്. ഇതിൽത്തന്നെ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്തതും 60 മൈക്രോണിനു താഴെ കനമുള്ളതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക് കവറുകൾ ധാരാളമായി കണ്ടുവരുന്നു. പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകൾക്ക് നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തിയാലും ഭക്ഷ്യ വസ്തുക്കൾ പാക്ക് ചെയ്യുന്ന കനം കുറഞ്ഞ കവറുകൾ, മൾട്ടി ലെയർ പ്ലാസ്റ്റിക്, തെർമോക്കോൾ എന്നിവ അവശേഷിക്കും. ഇത്തരത്തിലുള്ള നിഷ്ക്രിയ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യത്തെ ഇന്ത്യൻ റോഡ് കോൺഗ്രസ് അനുശാസിച്ചിട്ടുള്ള പ്രകാരം ഷ്രെഡ്ഡ് ചെയ്ത് റോഡ് നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നു. 2016-17 മുതൽക്ക് ഈ പ്രവർത്തനം നടന്നു വരുന്നു. 2021 സെപ്തംബർ വരെ 2121.18 മെട്രിക് ടൺ പൊടിച്ച പ്ലാസ്റ്റിക് 3183.86 കിലോ മീറ്റർ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചു. (തദ്ദേശസ്വയംഭരണ എൻജിനീയറിംഗ് വകുപ്പ് 116124 ടൺ, പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ് 947.76 ടൺ, നാഷണൽ ഹൈവേ അതോറിട്ടി 12.18 ടൺ) ഇതിന്റെ വിലയായി 4.87 കോടി രൂപ ലഭിക്കുകയും അതിന്റെ

85% തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് നൽകുകയുമുണ്ടായി. സംസ്ഥാനത്ത് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ 169 ആർ.ആർ.എഫ്.കൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ 144 ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ നിലവിലുണ്ട്.

(5) ഇലക്ട്രോണിക് പാഴ്‌വസ്തുക്കളുടെ പുനഃചംക്രമണം:- അജൈവ പാഴ്‌വസ്തുക്കളിൽ ഉപയോഗിച്ച് ഉപേക്ഷിക്കുന്ന ഇലക്ട്രോണിക് പാഴ്‌വസ്തുക്കൾ പ്രധാന ഘടകമാണ്. വിവര സാങ്കേതികവിദ്യയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവ, വീടുകളിലും സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഉപയോഗിക്കുന്ന എയർ കണ്ടീഷണർ, റെഫ്രിജറേറ്റർ തുടങ്ങിയവ, വിവിധ ഉപകരണങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തിനുപയോഗിക്കുന്ന ബാറ്ററികൾ, ഇലക്ട്രിക് ഉപകരണങ്ങൾ (ഫാൻ, മോട്ടോർ തുടങ്ങിയവ) മറ്റിതര വസ്തുക്കൾ എന്നിവ ഇലക്ട്രോണിക് പാഴ്‌വസ്തുക്കളായി കരുതപ്പെടുന്നു. ഇവയുടെ ശേഖരണം, സംഭരണം, തരംതിരിക്കൽ, കയ്യൊഴിയൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ 2016-ലെ ഇലക്ട്രോണിക് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ. 2016-ലെ ബാറ്ററി വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ എന്നിവ പ്രകാരമാണ് നടപ്പാക്കുന്നത്. 2021 സെപ്റ്റംബർ വരെ 16409.8 മെട്രിക് ടൺ ഇലക്ട്രോണിക് പാഴ്‌വസ്തുക്കൾ

ശേഖരിക്കുകയും 1405.8 മെട്രിക് ടൺ വസ്തുക്കൾ അംഗീകൃത പുനഃചംക്രമണ ഏജൻസികളെ കണ്ടെത്തി കൈയ്യൊഴിയുകയും ചെയ്തു. ഇതിലൂടെ 5.15 കോടി രൂപ ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ എല്ലാ ജില്ലകളിലുമുള്ള ഗോഡൗണുകളിൽ ഇവ ശേഖരിക്കുന്നതിന് സംവിധാനമൊരുക്കിയിട്ടുണ്ട്.

(6) ആപൽക്കരമായ ഇലക്ട്രോണിക് മാലിന്യത്തിന്റെ ശേഖരണം, കൈയ്യൊഴിയൽ:- 2016 ലെ ആപൽക്കരമായ ഇലക്ട്രോണിക് മാലിന്യത്തിന്റെ മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച ചട്ടങ്ങൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന പ്രകാരം 2021 സെപ്തംബർ വരെ 210 മെട്രിക് ടൺ മാലിന്യം ശേഖരിക്കുകയുണ്ടായി. ട്യൂബ് ലൈറ്റ്, സി.എഫ്.എൽ ബൾബ്, എൽ.ഇ.ഡി ബൾബ്, പൊട്ടിയ സി.ഡി., പ്രിന്റർ, കാട്രിഡ്ജ് തുടങ്ങിയവ ഇതിലുൾപ്പെടുന്നു. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന ട്യൂബ് ലൈറ്റുകളാണ് ഇവയിൽ ഏറിയ പങ്കും. കേരളത്തിൽ ഇവയുടെ സംസ്കരണത്തിനായി കൊച്ചി അമ്പലമുകളിൽ ഒരു സംവിധാനം പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

(7) തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുന്നു;- അജൈവ

പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ ശേഖരണം, സംഭരണം, തരംതിരിക്കൽ, കൈയ്യൊഴിയൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഓരോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലും സമയബന്ധിതമായും കാര്യക്ഷമമായും നടത്തുന്നതിന് സർക്കാർ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിച്ചു കൊണ്ട് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി കരാറിലേർപ്പെടുന്നുണ്ട്. 2021 സെപ്റ്റംബർ 30 വരെ 713 ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും 38 നഗരസഭകളുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

അനുബന്ധം-2

ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ മണ്ഡലമായ ധർമ്മടത്ത് നടപ്പിലാക്കിയ മാതൃകാ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പ്രചാരണ രീതിയെയാണ് ' ധർമ്മടം മോഡൽ' എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ബാനറുകളും ഹോർഡിംഗുകളും പോളി എത്തിലീൻ എന്ന അംഗീകൃത എക്കോ സൈൻ പ്രിന്റ് ഉപയോഗിച്ചാണ് തയ്യാറാക്കിയത്. പി.വി.സി ഫ്രീ റീസൈക്കിൾ ലോഗോ, പ്രിന്റിംഗ് യൂണിറ്റിന്റെ പേര് എന്നിവയെല്ലാം എഴുതി വച്ചിട്ടുള്ള ബോർഡുകളാണ് ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചത്. തെരഞ്ഞെടുപ്പിന് ശേഷം പ്രസ്തുത ബോർഡുകളും ബാനറുകളും ഇലക്ഷൻ കമ്മറ്റി മുഖാന്തിരം തിരികെ ശേഖരിച്ച് എറണാകുളത്തുള്ള റീസൈക്ലിംഗ് പ്ലാന്റിന് കൈമാറുകയും ചെയ്തു. അവയെ ഗ്രാന്യൂൾസ് ആക്കിയതിന് ശേഷം പൂച്ചട്ടികൾ, ബക്കറ്റ്, കപ്പ്, മുറം എന്നിങ്ങനെ വൈവിധ്യമാർന്ന ഉല്പന്നങ്ങളാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്തു. ധർമ്മടത്ത് സംഘടിപ്പിച്ച യോഗത്തിൽ ബഹു.മുഖ്യമന്ത്രി 1250 പൂച്ചട്ടികൾ 225 അംഗൻവാടികൾക്ക് കൈമാറി, ഈ മാതൃക സംസ്ഥാനമാകെ നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. നിരോധിത വസ്തുക്കളായ പി.വി.സി ഫ്ളക്സ്, പോളീസ്റ്റർ/നൈലോൺ/

കൊറിയൻ തുണികൾ എന്നിവയ്ക്ക് പകരം പരസ്യ പ്രിന്റിംഗ് മേഖലയിൽ പോളി എത്തിലീന്റെ ഉപയോഗം പുനരുപയോഗ സാധ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുകയും മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സഹായകമാവുകയും ചെയ്യും എന്ന സന്ദേശമാണ് ' ധർമ്മടം മോഡൽ' നൽകുന്നത്.

അനുബന്ധം - 3

ഹരിതകേരളം മിഷൻ ഉപദൗത്യമായ ശുചിത്വമിഷൻ മുഖേന കേരളത്തിലെ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ശുചിത്വമാലിന്യ പരിപാലന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സാങ്കേതിക പിന്തുണ നൽകി വരുന്നു. ആയതിന്റെ ഭാഗമായി ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണം നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ഗാർഹിക-സ്ഥാപന കമ്യൂണിറ്റിതലങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയുന്ന വിവിധ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ വിലയിരുത്തി ആയതിന്റെ സ്പെസിഫിക്കേഷനുകളും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളും, യൂണിറ്റ് നിരക്ക്/മാതൃകാ ഡിസൈനുകളും കാലാകാലങ്ങളിൽ പുറപ്പെടുവിക്കാറുണ്ട്. കൂടാതെ പ്രസ്തുത പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി ഈ മേഖലയിലെ സേവനദാതാക്കളെ കണ്ടെത്തി എംപാനൽ ചെയ്തും വരുന്നു. അജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി

ബന്ധപ്പെട്ട് സ്ഥാപിക്കുന്ന സംവിധാനങ്ങളായ എം.സി.എഫ്.കൾ, ആർ.ആർ.എഫ്.കൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച് മാതൃകാ ഡിസൈനുകൾ, മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവ നൽകി വരുന്നു. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ട് വരുന്ന ശുചിത്വപരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വാർഡ് തലം മുതൽ നടത്തപ്പെടുന്ന ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങളും നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും പുരോഗതി അവലോകനം നടത്തുന്നതിനും ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ സമാർട്ട് ഗാർബേജ് ആപ്ലിക്കേഷൻ കെൽട്രോണിന്റെ സഹായത്താൽ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഓരോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിശദാംശങ്ങൾ ഒരു കുട കീഴിൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും, മോണിട്ടർ ചെയ്യുന്നതിനും ഈ ആപ്ലിക്കേഷൻ മുഖേന സാധിക്കുന്നതാണ്. ആദ്യ ഘട്ടമായി തിരഞ്ഞെടുത്ത 376 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ജില്ലാ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആപ്ലിക്കേഷൻ മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച പരിശീലന പരിപാടികൾ ശുചിത്വമിഷന്റെയും, ഹരിതകേരളത്തിന്റെയും, കെൽട്രോണിന്റെയും നേതൃത്വത്തിൽ ഒക്ടോബർ മാസം അവസാനവാരത്തോടെ ആരംഭിക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കോഴിമാലിന്യം ശാസ്ത്രീയമായി പരിപാലിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിശദമായ മാർഗ്ഗരേഖ G.O.(MS)No.227/2021/LSGD 07.10.2021 തീയതി പ്രകാരം സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയതു പ്രകാരം ചിക്കൻ സ്റ്റാളുകളുടെ ലൈസൻസിംഗ് സംബന്ധിച്ചും, സ്റ്റാളുകളിൽ പാലിക്കേണ്ട സംവിധാനങ്ങളെ കുറിച്ചും പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ ചിക്കൻ സ്റ്റാളുകളിൽ നിന്നും ഇറച്ചി മാലിന്യം ശേഖരിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി Rendering Plant മുഖേന സംസ്കരിച്ച് ഉപ ഉത്പന്നങ്ങൾ ആക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ചും വ്യക്തമായ സാങ്കേതിക നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഹരിത കർമ്മസേന വഴി ശേഖരിക്കുന്ന അജൈവ മാലിന്യങ്ങളിൽ പുന: ചംക്രമണ സാധ്യതയുള്ള വസ്തുക്കൾ എം.സി.എഫ്, ആർ.ആർ.എഫ് - കളിൽ നിന്ന് പുന:ചംക്രമണ മേഖലയ്ക്കും, റീസൈക്ലിംഗ് ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തവ ഷ്രെഡ് ചെയ്ത് റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനും കൈമാറുന്നു.

തീർത്തും ഉപയോഗശൂന്യമായ (Rejects) ക്ലീൻകേരള കമ്പനി മുഖേന സിമന്റ് ഫാക്ടറിയ്ക്കും, Sanitary Land fill ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കും ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നു. ഇ-മാലിന്യങ്ങൾ, ഗ്ലാസ്സ് മാലിന്യങ്ങൾ സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ച ശേഖരണ കലണ്ടർ പ്രകാരം തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ

ഹരിതകർമ്മസേന വഴി ശേഖരിച്ച് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി വഴി റീ-സൈക്ലിംഗിനു വേണ്ടി കൈമാറി വരുന്നു.

മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനും ശുചിത്വ പരിപാലനത്തിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സാങ്കേതിക വിദ്യയും സാങ്കേതിക സഹായവും ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് ഹരിത കേരള മിഷൻ ചുവടെ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചെയ്തു വരുന്നു

(1) ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന ങ്ങൾക്ക് സാങ്കേതികവും സാമ്പത്തികവുമായ പിന്തുണ നൽകുന്നതിന് ശുചിത്വമിഷൻ ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ ഉപമിഷനായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു

(2) സാങ്കേതിക സഹായം നൽകുന്നതിന് ഹരിത സഹായ സ്ഥാപനങ്ങളെ എംപാനൽ ചെയ്യുകയും ഇവരുടെ സേവനം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

(3) ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനും വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനം സാദ്ധ്യമാക്കുന്നതിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ

സഹായിക്കുന്നതിനുമായി ജില്ലാ കോ-ഓാർഡിനേറ്റർമാരെ കൂടാതെ റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരുടെ സേവനം ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

(4) ഇന്ത്യയിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രമുഖ ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ഐ.ഐ.ടി.കൾ, പുനഃചംക്രമണ വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ഹരിത സഹായ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി 2020 ജനുവരി 21, 22 തീയതികളിൽ ശുചിത്വസംഗമം സംഘടിപ്പിക്കുകയും കേരളത്തിലെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന പ്രതിനിധികൾക്ക് ഇവരുമായി സംവദിക്കാൻ അവസരം നൽകുകയും ചെയ്തു.

(5) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിന് യു.എൻ.ഡി.പി. യുടെ സഹായത്തോടെ പ്രത്യേക പ്രോജക്ട് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു.

(6) തുണിമാലിന്യം, മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപന്നമായി മാറ്റുന്നതിന് യു.എൻ.ഡി.പി. സഹായത്തോടെ എറണാകുളം സെന്റ് തെരേസാസ് കോളേജിലെ ഭൂമിത്രക്ലബ്ബിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

നടന്നുവരുന്നു.

(7) ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ശുചിത്വസംഗമം നടത്തുകയും മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മെച്ചപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്ന തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായി പഠിക്കുന്നതിനും അവസരം ഉണ്ടാക്കി.

(8) കേരളത്തിലെ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ വ്യത്യസ്ത മാതൃകകൾ ആധാരമാക്കി പരിശീലന-കൈപ്പുസ്തകം തയ്യാറാക്കുകയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നൽകുകയും ചെയ്തു.

(9) കോഴിയിറച്ചി മാലിന്യം, മുടി മാലിന്യം, പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം എന്നിവയുടെ പുനഃചംക്രമണത്തിന് ഈ രംഗത്തെ വ്യവസായികളെയും വിദഗ്ധരെയും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചു.

(10) മാലിന്യ സാസ്കരണ പ്രോജക്ടുകളുടെ നടത്തിപ്പ് വേഗത്തിലാക്കുന്നതിന് ബ്ലോക്ക് തലത്തിലും നഗരസഭാ തലത്തിലും പ്രോജക്ട് ക്ലിനിക്കുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു.

2. <u>നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നമ്പർ 303-ന്റെ ബാക്കി ഉത്തരം</u>

അക്കാര്യത്തിൽ സംസ്ഥാനത്തിന് ഏറെ മുന്നോട്ടുപോകാനായിട്ടുണ്ട് എന്നതും വസ്തുതയാണ്. എങ്കിലും ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇനിയും ഏറെ മുന്നോട്ടുപോകാനുണ്ട്. ഈ പ്രക്രിയ മുന്നോട്ടുപോകുന്നതിന് രണ്ട് തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഒന്നാമതായി ഭരണ സംവിധാനത്തെ ജനകീയമാക്കുന്ന വിധം രൂപപ്പെടുത്തുക എന്നതും രണ്ടാമതായി ഭരണ സംവിധാനം ജനങ്ങൾക്ക് പ്രാപ്തമാകുന്ന വിധത്തിൽ അവരെ സജ്ജരാക്കുക എന്നതുമാണ്. ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക രംഗത്ത് നാം കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങളെ ഇതിനായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ് സർക്കാർ സ്വീകരിക്കുന്നത്. ചുവപ്പുനാടകൾ ഒഴിവാക്കി സർക്കാർ സേവനം വേഗത്തിൽ ജനങ്ങളിലേയ്ക്ക് എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തമായ ഇടപെടലാണ് നടത്തിവരുന്നത്. അതിന്റെ ഭാഗമായി സേവനങ്ങൾ ഓൺലൈനിൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു. ഭൂമിയുടെ കരം ഒടുക്കുന്നതുപോലുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ ഇതിന്റെ കീഴിൽ കൊണ്ടുവന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ നിക്ഷേപ സൗഹൃദമാക്കുന്നതിന് നടപ്പാക്കിയ ഈസ് ഓഫ് ഡൂയിംഗ് ബിസിനസ് പോലുള്ള സംവിധാനങ്ങൾക്കൊപ്പം ഈസ് ഓഫ് ലിവിംഗ് എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച് സർക്കാർ

സേവനങ്ങൾ ജനസൗഹൃദമാക്കി. വിവിധ സേവനങ്ങൾക്കും സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾക്കും നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന ഫീസ് ഒഴിവാക്കി ജനങ്ങൾക്ക് പല ആവശ്യങ്ങൾക്കുമുള്ള സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നേടുന്നതിനായി ഗസറ്റഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തലും നോട്ടറൈസേഷനും ഒഴിവാക്കി. സ്വയം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നൽകാമെന്നുള്ള തീരുമാനമെടുത്തു. അപേക്ഷാ ഫോറങ്ങൾ കഴിയുന്നത്ര ലളിതമാക്കി ഒറ്റപേജിൽ തന്നെ തീർക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനമുണ്ടാക്കി. പ്രത്യേക ആവശ്യത്തിന് മാത്രമായി സർട്ടിഫിക്കറ്റിനെ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്ന രീതി ഇല്ലാതാക്കി പൊതുവായ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് അവ നൽകാമെന്ന തീരുമാനമെടുത്തു. ഇത്തരം സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളുടെ കാലാവധി നീട്ടുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചു. സർക്കാർ സേവനങ്ങൾക്കായി ജനങ്ങൾ സർക്കാർ ഓഫീസുകൾ കയറിയിറങ്ങുന്ന രീതി ഒഴിവാക്കാനാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. സേവനങ്ങൾ അതത് വകുപ്പുകളുടെ വെബ്സൈറ്റ് മുഖാന്തരം ഉപയോഗിക്കുന്നത് പ്രായോഗിക ബുദ്ധിമുട്ട് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാൽ എല്ലാ വകുപ്പുകളുടെയും ഓൺലൈൻ സേവനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി 'ഇ-സേവനം' എന്ന കേന്ദ്രീകൃത സർവ്വീസ് പോർട്ടലും 'എം-സേവനം' എന്ന മൊബൈൽ

ആപ്ലിക്കേഷനും രൂപം നൽകി. ഇതോടൊപ്പം വിവിധ വകുപ്പുകൾ നടപ്പിലാക്കുന്ന ഓൺലൈൻ സേവനങ്ങളുടെ സ്ഥിതിവിവരം ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് സർവ്വീസ് ഡാഷ് ബോർഡും വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇ-ഫയൽ സംവിധാനം പറ്റാവുന്ന ഇടങ്ങളിലെല്ലാം ആരംഭിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ സംവിധാനത്തിലേയ്ക്ക് ഫയലുകൾ മാറ്റുക മാത്രമല്ല അതിലൂടെ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഫയലുകളുടെ തൽസ്ഥിതി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിയും സ്വീകരിച്ചു. അക്ഷയകേന്ദ്രങ്ങൾ കൂടുതൽ അനുവദിച്ചുകൊണ്ടും അവയുടെ പ്രവർത്തനം കാര്യക്ഷമമാക്കിക്കൊണ്ടും ഓൺലൈനിലൂടെ സർക്കാർ ഏർപ്പെടുത്തിയ പരിഷ്കാരങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്ക് പ്രാപ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചു. ജനങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ വകുപ്പുകളിൽനിന്ന് സമയബന്ധിതമായി സേവനങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നത് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും അഴിമതി ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുമായി ശക്തമായ നടപടികളാണ് സ്വീകരിക്കുന്നത്. ശാസ്ത്ര-സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ സാധ്യതകൾ ജനങ്ങൾക്കാകമാനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ ഊന്നൽ നൽകുന്നുണ്ട്. സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കുന്ന കെ-ഫോൺ പദ്ധതി ജനങ്ങളെ ഡിജിറ്റൽ സംവിധാനവുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും

അതിലൂടെ സർക്കാർ സേവനങ്ങൾ കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ ജനങ്ങളിലെത്തിക്കുന്നതിനുമുള്ള നടപടിയുടെ ഭാഗമാണ്. അറിവിനെ ജനകീയവൽക്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഭാവിയിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഈ സാധ്യതകളെ കൂടുതൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. ഭരണഭാഷ മലയാളമാക്കാനുള്ള തീരുമാനം നേരത്തേതന്നെ എടുത്തതാണ്. അത് കർശനമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിച്ചു. ഭരണസംവിധാനം കൂടുതൽ ജനസൗഹൃദമാക്കുന്നതിന് പി.എസ്.സി. പരീക്ഷയ്ക്ക് മാതൃഭാഷയിൽ തന്നെ കഴിയാവുന്നത്ര പരീക്ഷകൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു. എല്ലാ മേഖലയിലേയ്ക്കും ഈ സംവിധാനം വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു. കോടതി ഭാഷ മലയാളത്തിലാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാഥമിക നടപടികൾ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതുസംബന്ധിച്ച് നിരവധി യോഗങ്ങൾ ഹൈക്കോടതിയിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിനായി പുതിയ തസ്തികകൾ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

(ബി) വിവിധ തരത്തിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് അത് സർക്കാരിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ അടിയന്തരമായി എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനമെന്ന നിലയിലാണ് മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പൊതുജന പരാതി പരിഹാര സംവിധാനം രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. പരാതികൾ വേഗതയിൽ പരിഹരിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ഇത് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ലക്ഷ്യം പ്രാവർത്തികമാക്കുകയുള്ളൂവെന്ന കാഴ്ചപ്പാടോടുകൂടിയാണ് സർക്കാർ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. 2016-ൽ ഒരു പരാതി പരിഹരിക്കാൻ ശരാശരി രണ്ടുവർഷത്തിലധികം സമയം വേണ്ടിയിരുന്നു. 2019-ൽത്തന്നെ ഇത് 21 ദിവസമായി കുറയ്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ പരാതിക്ക് പരിഹാരം കാണുക എന്ന ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാനാണ് ഇപ്പോൾ സർക്കാർ ശ്രമിക്കുന്നത്. അതിന് ആവശ്യമായ ഇടപെടൽ സർക്കാർ നടത്തുന്നുണ്ട്. സി.എം.ഒ. പോർട്ടൽ വഴിയുള്ള പരാതികൾ വേഗത്തിൽ തീർപ്പാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ/അർദ്ധ സർക്കാർ /പൊതുമേഖല/സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ പ്രത്യേകം ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പരാതി തീർപ്പാക്കാൻ കാലതാമസം വരുത്തുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് എസ്.എം.എസ്./ഇ-മെയിൽ മുഖേനയും കത്തിലൂടെയും ഇതുസംബന്ധിച്ച

ജാഗ്രതാ നിർദ്ദേശം നൽകിവരുന്നു. പരാതികൾ സമയബന്ധിതമായി തീർപ്പാക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണമെന്ന് എല്ലാ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറിമാർക്കും വകുപ്പ് മേധാവികൾക്കും നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. എല്ലാ ഓഫീസുകളിലും പരാതി പരിഹാര സംവിധാനം സംബന്ധിച്ച് പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വിവരം നൽകുന്നതിന് ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനെ നിയമിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിയും സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു. പരാതികൾ സമയബന്ധിതമായി തീർപ്പാക്കുന്നുണ്ടോയെന്ന് മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ കമ്പ്യൂട്ടർ സെൽ നിരീക്ഷിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. പരാതിപരിഹാര സെല്ലിന്റെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്താനും ജനങ്ങൾക്ക് അവസരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

(സി) ദുരിതമനുഭവിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് കഴിയുന്നത്രയും വേഗം ആശ്വാസം എത്തിക്കുകയെന്നതാണ് സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ദുരിതാശ്വാസനിധിയിൽ നിന്നുള്ള സഹായത്തിന് അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ച് ധനസഹായം ലഭിക്കാൻ 2016-ൽ ശരാശരി 175 ദിവസം എടുത്തിരുന്നു. 2018-ഓടെ ഇത് ശരാശരി 22 ദിവസമായി ചുരുക്കാനായി. അപേക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നതുമുതൽ ധനസഹായം ഗുണഭോക്താവിന്റെ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേയ്ക്ക് കൈമാറുന്നതുവരെയുള്ള എല്ലാ

നടപടികളും ഓൺലൈൻ മുഖേനയാണ് ചെയ്തുവരുന്നത്. സാധുവായ രേഖകളും നിയമപരമായ അർഹതയും ഉണ്ടെങ്കിൽ 100 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേയ്ക്ക് സഹായധനം കൈമാറാനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. അപേക്ഷകളിലെ അവ്യക്തതയും അപേക്ഷകളോടൊപ്പം ആവശ്യമായ രേഖകൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ വരുന്ന പോരായ്മകളും നടപടി പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനും അർഹതപ്പെട്ട ധനസഹായം നൽകുന്നതിനും തടസ്സമായി നിൽക്കുന്നുണ്ട്. ലഭിക്കുന്ന അപേക്ഷകൾ പരിശോധിച്ച് കാലതാമസം കൂടാതെ തുടർനടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് കർശന നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

3. <u>നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നമ്പർ 304-ന്റെ ബാക്കി ഉത്തരം</u>

കേരളത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ വനങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുകയെന്നത് പ്രധാനമാണെന്ന കാര്യം ധവളപത്രം എടുത്തുപറഞ്ഞിരുന്നു. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നമ്മുടെ ഓരോ പ്രദേശത്തിന്റെയും സവിശേഷതകൾ കണക്കിലെടുത്ത് അതിനുതകുന്ന മരങ്ങൾ വച്ചുപിടിപ്പിക്കുന്നതുൾപ്പെടെ സ്വാഭാവികമായ വനസംരക്ഷണത്തിനുള്ള നയം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള

നടപടികൾ പരിശോധനയിലാണ്. പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനത്തിൽ ജനങ്ങളെ വിശ്വാസത്തിലെടുത്തുകൊണ്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് സർക്കാർ സംഘടിപ്പിക്കുന്നത്. ജനങ്ങളുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും അവയെ പരിസ്ഥിതി സൗഹാർദ്ദപരമായി മാറ്റിയെടുക്കുന്നതിനുമുള്ള അവബോധം വളർത്തിയെടുക്കുകയെന്നതും സർക്കാരിന്റെ പ്രധാനമായ സമീപനമാണ്. കഴിഞ്ഞ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഭാഗമായി നീർത്തട സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനത്തിനും മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനത്തിനും ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിയിരുന്നു. അവ ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലത്തും തുടരുന്നതിന് തീരുമാനമെടുത്തിട്ടുണ്ട്. പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപനം ലക്ഷ്യമാക്കി ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഉപമിഷനായ 'ജലസമൃദ്ധി'യുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. 'നീർത്തടാടിസ്ഥാനത്തിൽ' പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനായി തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾവഴി സംയോജിത നീർത്തട പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കുകയാണ്. റിഡ്ജ്-ടു-വാലി (മുകളിൽ നിന്ന് താഴേയ്ക്ക്) രീതിയിൽ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കി വരികയും ചെയ്യുന്നു.

ജലസംരക്ഷണ പ്രവൃത്തികൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനൊപ്പം ജൈവ വേലികൾ, മരങ്ങൾ വച്ചുപിടിപ്പിക്കൽ, കയർ ഭൂവസ്ത്രവും പുല്ലും ഉപയോഗിച്ച് തോടുകൾ/ കുളങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ചരിവ് സംരക്ഷണം, തുടങ്ങിയവ സംയോജിത നീർത്തട പ്ലാനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. നദികളിലെയും മറ്റ് ജലസ്രോതസ്സുകളിലെയും നീരൊഴുക്ക് സ്ഥായിയാക്കി ജൈവവൈവിധ്യം സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവൃത്തികളും നടത്തിവരുന്നു. നീർത്തടാധിഷ്ഠിത ജല-മണ്ണ് സംരക്ഷണ പദ്ധതികളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നദീതട പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയെന്ന കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും സർക്കാർ ഊന്നൽ നൽകുന്നുണ്ട്. ഊർജ്ജ മിതവ്യയത്തിനും ബദൽ ഊർജ്ജ നിർമ്മാണത്തിനും ഉതകുന്ന പദ്ധതികളും ആവിഷ്കരിക്കുന്നുണ്ട്. കാർബൺ ന്യൂട്രൽ സംവിധാനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഇ-വാഹന നയം ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കാനും ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. പരിസ്ഥിതി അവബോധനം, പ്രോത്സാഹനം, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനവും പരിസ്ഥിതി ഗവേഷണവും വികസനവും, കാലാവസ്ഥയ്ക്ക് അനുസൃതമായ കൃഷിരീതികൾ എന്നിവയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾ പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ

വ്യതിയാന വകുപ്പ് നടപ്പാക്കിവരുന്നു. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനംമൂലമുള്ള ദൂഷ്യഫലങ്ങളെ അതിജീവിക്കുന്നതിനായി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന കർമ്മപരിപ്രേക്ഷ്യം പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. നവകേരള സൃഷ്ടി പരിസ്ഥിതി സൗഹാർദ്ദപരമായ കേരളം ലക്ഷ്യംവച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഇടപെടലാണ്. നമ്മുടെ പരിസ്ഥിതിക്ക് അനുയോജ്യമായ ആവാസ വ്യവസ്ഥ രൂപപ്പെടുത്തുക എന്നതും സർക്കാരിന്റെ പ്രധാന സമീപനമാണ്. റീബിൽഡ് കേരള ഇനിഷ്യേറ്റീവ് രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത് ഈ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെകൂടി അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. അപ്രതീക്ഷിതമായ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനങ്ങളെ നേരിടാൻ പറ്റുന്ന വിധം നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയെ രൂപപ്പെടുത്താനുള്ള കാര്യക്ഷമമായ ഇടപെടലാണ് റീബിൽഡ് കേരളയിലൂടെ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നത്.

(ബി) നീർത്തട പ്രദേശത്തുള്ള വനനശീകരണം, നദിയോട് ചേർന്നുള്ള സസ്യലതാദികളുടെ നാശം, ശുദ്ധജല ജൈവവൈവിധ്യ ശോഷണം, ജൈവ വിഭവങ്ങളുടെ അമിത ചൂഷണം തുടങ്ങിയവ നദികളുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥ നേരിടുന്ന സമ്മർദ്ദങ്ങളാണ്. വിസർജ്യങ്ങൾമൂലമുള്ള മലിനീകരണം കേരളത്തിലെ നദികളെ ബി, സി ഗണത്തിൽ ജലവിഭവ

വികസന വിനിയോഗ കേന്ദ്രം ഉൾപ്പെടുത്തിയ കാര്യം പരിസ്ഥിതി ധവള പത്രത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുകൂടി കണക്കിലെടുത്ത് നദികളുടെ സംരക്ഷണത്തിനായി പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. കല്ലട, അച്ചൻകോവിൽ നദികളുടെ പാരിസ്ഥിതിക പുനരുജ്ജീവനത്തിനും ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിനുംവേണ്ടി വിവിധ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. പാലക്കാട് ചിറ്റൂർ വടകരപ്പതി പഞ്ചായത്തിൽ, പെരിയകുളത്ത് ഒരു അടിയണ നിർമ്മിച്ച് മഴവെള്ള റീചാർജ്ജിലൂടെ ഭൂഗർഭ ജലവിതാനം ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു മാതൃകാ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. നദികളെ മാലിന്യമുക്തമാക്കി അവയിലെ ജലം ഉപയോഗയോഗ്യമാക്കുംവിധം ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്താൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട ദേശീയ ഹരിത ട്രൈബ്യൂണൽ നിർദ്ദേശിച്ച പ്രകാരം 21 നദീഭാഗങ്ങളിലും പ്രത്യേക കർമ്മപദ്ധതികൾ വിവിധ വകുപ്പുകൾ സംയുക്തമായി നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. സീവേജും ഖരമാലിന്യങ്ങളും പുഴകളിൽ എത്തിച്ചേരാതിരിക്കുന്നതിനും വലിച്ചെറിയാതിരിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ ഉറവിട ഖരമാലിന്യ ശേഖരണ സംസ്കരണത്തിനായി വികേന്ദ്രീകൃത സംവിധാനവും പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകളും

രൂപീകരിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. സ്ഥിരമായി മാലിന്യങ്ങൾ തള്ളപ്പെടുന്ന തോടുകളുടെയും കനാലുകളുടെയും കരകളിൽ സംരക്ഷണ ഭിത്തികൾ, വേലികൾ എന്നിവ സ്ഥാപിക്കുക, തുടങ്ങിയവ കർമ്മപദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. നിലവിലുള്ള സീവേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകളുടെ ഉപയോഗശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു. കേരളത്തിലൂടെ ഒഴുകുന്ന നദികളിലെ ജലത്തിന്റെ ഗുണനിലവാര പരിശോധന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് നടത്തിവരുന്നുണ്ട്. ഒഴുക്ക് നിലച്ചുപോയ വരട്ടയാർ പോലുള്ള നദികളെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ച രീതിയിലുള്ള പദ്ധതികളും ഇതോടൊപ്പം നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്.

(സി) തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിലെ കനാലുകൾ/തോടുകൾ എന്നിവയുടെ ശുചീകരണത്തിനായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ-ജലവിഭവ വകുപ്പുകൾ സംയോജിതമായി നടപ്പാക്കുന്ന "സിറ്റി-ഫ്ലഡ്-തിരുവനന്തപുരം", ഈ രംഗത്തെ പ്രധാന കാൽവയ്പ്പാണ്. കൊച്ചി നഗരത്തിലെ കനാലുകൾ ശുചിയാക്കുന്നതിനായി 'ഓപ്പറേഷൻ ബ്രേക്ക് ത്രൂ' പദ്ധതിയും നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. ഇതിലൂടെ പ്രധാന തോടുകളിൽ

അടിഞ്ഞുകൂടിയ ചെളിയും മാലിന്യവും മറ്റ് തടസ്സങ്ങളും നീക്കി ഒഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിനും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമായി തോടുകൾ/കനാലുകൾ/പുഴകൾ എന്നിവ ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ ശുചിയാക്കി, തീരങ്ങളിൽ മരങ്ങൾ/ചെടികൾ എന്നിവ വച്ചുപിടിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനം നടന്നുവരുന്നു. സംസ്ഥാനത്ത് മലിനജല മാനേജ്മെന്റ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിന് കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി 14 ജില്ലകളിലെയും സ്വിവറേജ് ആന്റ് സെപ്റ്റേജ് മാനേജ്മെന്റ് പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ റീബിൽഡ് കേരള ഇനിഷ്യേറ്റീവിന്റെ ഭാഗമായി തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിൽ സ്വിവറേജ് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താത്ത പ്രദേശങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള വിശദമായ റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനുപുറമെ 28 നഗര തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സ്വിവറേജ് പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ഡി.പി.ആർ. തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളും പുരോഗമിച്ചുവരുന്നു.

അനുബന്ധം-4
11.40-50

ശ്രീ. കടകംപള്ളി സുരേന്ദ്രൻ അവതരിപ്പിച്ച സബ്മിഷന് ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. റോഷി അഗസ്റ്റിൻ) നൽകിയ മറുപടിയുടെ ബാക്കിഭാഗം

ജെ- ബ്ലോക്കിൽപ്പെട്ട അരശുംമൂട് സ്റ്റില്ലിംഗ് ചേമ്പർ മുതൽ കരിമണൽ പമ്പ് ഹൗസ് വരെ ട്രാൻസ്മിഷൻ മെയിൻ പൈപ്പ് ലൈൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയിൽ കരാറെടുത്തിരുന്ന ഉത്തരേന്ത്യൻ കമ്പനിയുടെ അനാസ്ഥ കാരണം കാര്യമായ പുരോഗതിയുണ്ടാകാതെ വരികയും, ഇതുമൂലമുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ കണക്കിലെടുത്ത് പ്രസ്തുത കമ്പനിയെ ദർഘാസ് മാനദണ്ഡപ്രകാരം ഒഴിവാക്കി ടി കമ്പനിയുടെ തന്നെ നഷ്ടോത്തരവാദിത്വത്തിൽ ബാക്കി പ്രവൃത്തികൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് ദർഘാസ് ക്ഷണിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ദർഘാസുകൾ സമർപ്പിക്കേണ്ട അവസാന തീയതി 03-11-2021 ആണ്.

അരശുംമൂട് മുതൽ കരിമണൽ വരെയുള്ള റോഡിലുണ്ടായിട്ടുള്ള കുഴികളടയ്ക്കുന്നതിനും വെള്ളക്കെട്ടൊഴിവാക്കാനുമാവശ്യമായ നടപടികൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട എം.എൽ.എ ശ്രീ. കടകംപള്ളി സുരേന്ദ്രൻ അവർകളുടെ നിർദ്ദേശാനുസരണം തിരുവനന്തപുരം നഗരസഭയുമായി സഹകരിച്ച് സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കെ-ബ്ലോക്കിലുൾപ്പെടുത്തി കുഴിവിള മുതൽ ആക്കുളം വരെ പൈപ്പ് ലൈൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന പ്രവൃത്തികൾ 75% പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ട്. എൻ.എച്ച്. ക്രോസ്സിംഗ് ഉൾപ്പെടെ ബാക്കിയുള്ള പ്രവൃത്തികൾ 2021 ഡിസംബർ 31 ഓടുകൂടി പൂർത്തീകരിക്കാനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിരിക്കുന്നത്. എൽ-ബ്ലോക്കിലുൾപ്പെടുന്ന പുലയനാർകോട്ട മുതൽ കുമാരപുരം പൂന്തി റോഡിനു സമീപം ഇടത്തറ പമ്പ് ഹൗസ് വരെ ട്രങ്ക് മെയിൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന പ്രവൃത്തികൾ 50% പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഉള്ളൂർ- ആക്കുളം റോഡിൽ നിന്ന് രണ്ട് ഇടറോഡുകളിലേക്ക് കൂടി പൈപ്പ് ലൈൻ സ്ഥാപിച്ചാൽ പുലയനാർകോട്ട മുതൽ ഉള്ളൂർ വരെയുള്ള ഭാഗം റോഡ് പുനഃസ്ഥാപനത്തിനായി പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പിന് കൈമാറാൻ കഴിയും. നവംബർ അവസാനത്തോടെ ഇത് പൂർത്തീകരിച്ച് ഉള്ളൂർ - ആക്കുളം റോഡിന്റെ ഗതാഗതം മെച്ചപ്പെടുത്താനാകും. വാട്ടർ അതോറിറ്റി, റോഡ് റീ-ടാറിംഗിനുള്ള തുക (പി.ഡബ്ല്യൂ.ഡി റോഡുകൾ കേടുപാട് തീർക്കാനുള്ള തുക പി.ഡബ്ല്യൂ.ഡി എസ്റ്റിമേറ്റ് പ്രകാരം തയ്യാറാക്കി) അമൃത് ഫണ്ടിൽ നിന്നും പി.ഡബ്ല്യൂ.ഡി.ക്ക് മുൻകൂട്ടി ഒടുക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പിന് കഴിവതും വേഗം റീ-ടാർ ചെയ്ത് റോഡിന്റെ തൽസ്ഥിതി

പുനഃസ്ഥാപിക്കാവുന്നതാണ്.

സ്വീവറേജ് പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്തുവരുന്ന കരാറുകൾ കുറവായതിനാൽ നിരവധി തവണ ദർഘാസുകൾ ക്ഷണിച്ച ശേഷമാണ് കരാറുകാരെ ലഭിക്കുന്നത്. ഇത് പദ്ധതി നടത്തിപ്പിന് കാലതാമസം വരുത്തുന്നു. ഇടുങ്ങിയ റോഡുകളിലൂടെ ആഴത്തിലുള്ള ഈ പ്രവൃത്തി തൊഴിലാളികളുടെ സുരക്ഷകൂടി കണക്കിലെടുത്ത് സംവിധാനങ്ങളിലൂടെ ആഴത്തിലുള്ള ഈ പ്രവൃത്തി തൊഴിലാളികളുടെ സുരക്ഷകൂടി കണക്കിലെടുത്ത് സാവധാനത്തിലുമാണ് നടന്നുവരുന്നത്. ടി പ്രവൃത്തികൾ ത്വരിതഗതിയിൽ പൂർത്തീകരിക്കുക പ്രായോഗികമല്ല. കൂടാതെ കോവിഡ് മഹാമാരിയും അനിയന്ത്രിതമായ മഴയും പദ്ധതിയുടെ പുരോഗതിയെ സാരമായി ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പൈപ്പ് ലൈൻ സ്ഥാപിക്കാനായി കുഴിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ പൈപ്പ് സ്ഥാപിച്ചാലുടനെ മണ്ണിട്ടുനികത്തി ഗതാഗതയോഗ്യമാക്കാനും, വെള്ളക്കെട്ടൊഴിവാക്കാനും അതിലൂടെ പരമാവധി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാകാതിരിക്കാനുമാണ് കരാറുകാർക്ക് കർശന നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുള്ളത്.

കോവിഡ് വ്യാപനത്തിന്റെ രൂക്ഷത കുറഞ്ഞ ഉടനെതന്നെ ദർഘാസ്

ക്ഷണിച്ചു. അതോറിറ്റി ആയ സൂപ്രണ്ടിംഗ് എഞ്ചിനീയർക്ക് ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ കോൺട്രാക്ടർമാരെയും നേരിട്ട് വിളിപ്പിച്ച് പരമാവധി വേഗത്തിൽ പണികൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനുള്ള വർക്ക് പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി അത് കർശനമായി പാലിച്ച് കഴിവതും വേഗത്തിൽ ഈ പണികൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനുള്ള ഊർജ്ജിത ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിവരുന്നു.

പരമാവധി ബുദ്ധിമുട്ടുകളൊഴിവാക്കി 2022 മാർച്ച് മാസത്തോടുകൂടി പദ്ധതി പൂർത്തീകരിക്കാനാവശ്യമായ നടപടികൾ അടിയന്തിരമായി സ്വീകരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.